

Bibliografski opis

BECCADELLI, Antonio, 1394–1471

Antonii Panormitae De dictis et factis Alphonsi regis Aragonum libri quatuor. Commentarium in eosdem Aenea Syluii quo capitatum cum Adolphonsinis contendit. Adiuncta sunt singulis libris scholia per D. Iacobum Spiegelium. - Basileae : ex officina Hervagiana, 1538. - [8], 278 str. ; 4°

Kolofon: Basileae per Ioannem Hervagium et Ioan. Erasmium Frobenium. Anno M.D.XXXVIII. - Mnogo napak v paginaciji in signaturah. - Signature: a-z⁴, A-N⁴, O⁶. - Na nasl. in zadnji str. zapis: Cap: Pasotti: POMPI Na nasl. strani žig: Biblioteca civica Pirano: POMPI. - Na nasl. str. suhi žig: Municipio di Pirano: POMPI Prstni odtis (po fei): t.ue e-ta det. seae 3 M.D.XXXVIII.: POMPI

94(460)"14"

1. Pius II, papež [komentator] 2. Spiegel, Jakob, 1483-? [avtor dodatnega besedila]

Sign.: BC 1003115
COBISS.SI-ID 543220

Bibliografske opombe

avtorji Beccadelli je bil humanist iz bolonjske družine, rojen v Palermu, umrl v Neaplju, znan kot Panormita, tj. Palermita. Študiral je v Sieni, Firencah in Bologni. Na dvoru Filipa Viscontija je pisal zgodovinska besedila in poezijo, znan pa je tudi po epigramih v verzih Hermaphroditus (1425). Možno je, da je bil dvorni pesnik tudi na dvorih Medičejcev in v Mantovi pri rodbini Gonzaga. Kralja Alfonsa V. je srečal v letih 1434–1435 med potovanjem po Siciliji in bil očaran nad njegovim poslušom za umetnost in kulturo. Beccadelli je kralja učil latinščine, zanj pa je opravljal tudi diplomatsko in kasneje tajniško službo v zapletenih zavezništvih na Apeninskem polotoku. Za kraljevo biografijo De dictis et factis Alphonsi regis Aragonum libri quatuor (1455) je prejel 1.000 zlatih skudov.¹

Jakob Spiegel je bil aljaški pravnik v službi Rimskega cesarstva, sicer ugleden humanist. Na univerzi v Tübingenu je bil sošolec Philippa Melanchthona, Erazem pa ga je priporočil nadvojvodi Ferdinandu. Kot njegov tajnik je izvajal reforme univerz po humanističnih zgledih.²

Papež Pij II., rojen kot Enea Silvio Piccolomini (1405–1464), se je rodil v bližini Siene v plemiški, a obubožani družini. Njegovo najdaljše delo je avtobiografija Commentari, ki je hkrati edino tovrstno delo, ki ga je napisal katerikoli vladajoči papež. Komentar Beccadellijeve knjige naj bi napisal leta 1456.³

vsebina zbirka zabavnih anekdot o kralju Alfonsu V. s političnim nabojem, ki želi učvrstiti aragonsko vladno v južni Italiji.

založnik/tiskar Hieronymus Froben (1501–1565) je bil sin bolj znanega Johanna Froben (1460–1527), ki je na baselski univerzi spoznal tiskarja Johannesa Auerbacha (1443–1513), nato pa v istem mestu okoli leta 1491 postavil tiskarno. Leta 1500 se je poročil s hčerjo knjigarnarja Wolfganga Lachnerja in postal njegov družabnik. Dolgo je bil Erazmov prijatelj in njegov tiskar, Hansu Holbeinu pa je nudil prvo veliko delo – izdelavo lesorezov za knjižne ilustracije in inicialke. Do leta 1515 je s tremi družabniki posedoval štiri tiskarske preše, kasneje pa sedem. Tiskal je večino zgodnjih del Sebastiana Munstra (1488–1552), ki je delal tudi kot korektor pri tiskarju Adamu Petriju, čigar vdovo je nato poročil. Zase je trdil, da je calcographus (graver). Na evropsko tiskarstvo je Johann Froben vplival z uspešno uporabo antikve namesto gotičnih črk. Po Manuziovem vzoru je napis v signetu razdelil simetrično na levo in desno stran. Hieronymus je nadaljeval očetovo obrt, njega in brata Johanna Erasmosa je posvojil Johann Herwagen, za svaka pa je imel Nicolausa Episcopiusa. Hieronymusovo vdovo je poročil tiskar Heinrich Petri.⁴ Francoski protestantski filozof Ramus, umorjen tretjega dne Bartolomejevega

¹ http://www.alenapoli.org/perle/mna005u_lista.htm

² http://tarlton.law.utexas.edu/rare/dictsweb/r_Spiegel.html

³ <http://www.newadvent.org/cathen/12126c.htm>

⁴ Jerele, I.: Tiskarski in založniški znaki 16. stoletja, f. 53.

poboja l. 1572, je med bivanjem v Baslu leto poprej pohvalil delo tamkajšnjih tiskarjev, med drugimi tudi Frobna in Petrija.⁵

signet kaducej (glasniška palica), ki jo držita iz oblakov moleči božji roki, z dvema kronanima kačama in golobico (Podoben signet imajo v Benetkah Domenico Farro z mottom Nulla sine labore est virtus, bratje Ruffinelli, Baldassare Costantini, Rutilio Borgominieri, Felice Valgrisi in še kdo). Kaducej je v bližnjevzhodnih religijah povezan z božjimi glasniki, v antiki pa atribut boga Hermesa (rimski Merkur), kasneje znak glasnika, ki prinaša dobre vesti. Po legendi naj bi Merkur vrgel palico med boreči se kači, ki sta se je nato oprijeli. Postala je simbol razuma, modrosti in mira.⁶ Frobna naj bi navdihnila lekcija Sv. Mateja, ki pravi, da je človek nemočen kot ovčka med volkovi, zato pa mora biti zvit kot kača in preprost kot golobica. Njegov signet je lahko bil tudi simbol za nevarnost, ki je zaradi nasprotij med katoliško in protestantsko vero prežala na tiskarje, lahko pa simbol božje vsevednosti.⁷ Podoben signet ima tudi Pedro Bellerio v Antwerpnu l. 1575.⁸

Fizični opis

pisna podlaga ročno izdelan papir, debelejšje vodne črte vodoravne, vodni znak v notranjem gornjem kotu lista ob pregibu

številčenje, signature, register, kustode

paginacija z arabskimi števkami začne po posvetilu in uvodu s snopičem b, več napak v paginaciji

označbe snopičev snopiči označeni z malimi črkami a do z in majuskulami A do O, označeni so prvi trije listi snopiča oz. prvi štirje snopiča O, listi označeni z arabskima številkama 2 in 3 (2, 3 in 4 na snopiču O), na snopiču A napačno označeni listi

vrste snopičev biniji, O je ternij

kustode na vseh straneh

register ni

živa pagina na vseh straneh nad besedilom

okrasi, ilustracije, signet, zapis

vrsta pisave antikva v več velikostih

inicialke historizirane oz. govoreče v dveh velikostih

potek besedila celostransko, ponekod t. i. aldinska belina

okrasi ni

signet na naslovni in zadnji strani

marginalije povzetek pripadajočega besedila, z arabskimi številkami oštevilčeni odstavki

rokopisne opombe lastniški zapis na naslovni in zadnji strani: Pasotti oz. Cap: Pasotti

vezava

mere 13,5 X 8 cm

vezice ni (po sledeh je sklepati, da so bile tri)

material platnic in prevleka ni

kapital ni

hrbet ni

ohranjenost

poškodbe na vezavi manjkajo platnice, vezava in hrbet

poškodbe na knjižnem bloku poškodbe zaradi bioloških škodljivcev – insektov – in madeži zaradi vlage

izvor na naslovni strani žig Biblioteca civica Pirano in suhi žig Municipio di Pirano

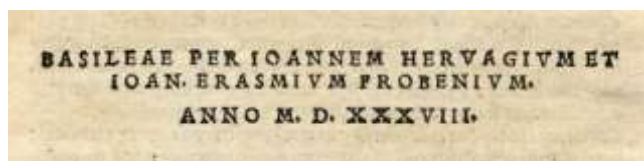
posebnosti na listih h2, i2 opazen premik debelejšje vodne črte – sklepati je na sestavo snopiča in osnovni format tiskovne pole, ki bi lahko bil rezuta, in na nenavaden položaj vodnega znaka. Na snopičih x, z, A, B vidna popravila tiskarskega sita. Listi z, A in B so gotovo iz istega sita. Uporabljen je papir vsaj dveh vrst (kakovosti oz. dimenzij).

⁵ Eisenstein, E. L.: The printing press as an agent of change, str. 76, op. 101.

⁶ Hall, J.: Rječnik tema i simbola u umjetnosti, str. 204.

⁷ Jerele, I.: Tiskarski in založniški znaki 16. stoletja, f. 53, 110.

⁸ http://cvc.cervantes.es/obref/fortuna/expo/imprenta/imprenta_1.htm

Kolofon

Signet in lastniški zapis